

ИМЕ КОЈЕ ОБАВЕЗУЈЕ

Пише:
Ненад Стевовић

★ Непосредно након завршетка Другог свјетског рата, за вријеме Аграрне реформе и колонизације, у војвођанској вароши Торжа у бачкој равници населиле су се 354 црногорске фамилије са укупно 2002 члана. Биле су то, у највећем броју, породице бораца и палих бораца у Народноослободилачкој борби из Андријевичког среза, који је захватао велико гра-витационо подручје: Лијеву Ријеку, Матешево, Баре Краљске, Плавско – Гусињску котлину и Требачко-Шекуларску општину.

Некадашња **Торжа** је стара насеобина коју су основали Њемци 1784. године, након што су колонизовали Бачку дошавши из Рајнске области. Уложили су тада велики труд да се некултивисан и мочварни терен претвори у плодне оранице. Помоћу те плодне земље Торжа је уздигнута у једно од највећих и најбогатијих бачких села почетком двадесетог вијека. На међународном сајму у **Барселони** 1936. године проглашено је за најурбаније село у Европи.

Током Другог свјетског рата Торжа је била окупирана од мађарских власти, а у селу је живјело мађарско и њемачко становништво. Послије рата Њемци напуштају насеље и наступају нове етничке промјене у саставу становништва. Прва група црногорских колониста из Андријевичког среза стигла је у Торжу у октобру мјесеца 1945. године. Двије године касније, 1947. године, црногорски исељеници су одлучили да промијене име мјесту у којем су отпочињали нови живот. Дали су му име Савино Село, у част и славу легендарном партизанском команданту **Сави Ковачевићу**.

Сава Ковачевић је рођен 25. јануара 1905. године у селу **Нудо крај Грахова**. У раној младости пошао је путем револуционарног одређења формирајући се идејно под утицајем свога брата, познатог револуционара Николе Ковачевића. Члан Комунистичке партије Југославије постао је у 20-ој години. Почетак Другог свјетског рата на простору Југославије дочекао је као већ искусан, прекаљен и познат политички радник, комунист и револуционар. Као члан ОК Никшић, учествовао је у припреми 13-то јулског устанка 1941. године. Био је први командант

у Црногорске пролетерске бригаде која је извела епске подвиге током битке на **Неретви**. Када су 1. маја 1943. године уведени чиновни у НОВЈ, произведен је у чин пуковника. У најтежем периоду битке на Сутјесци постаје командант III Ударне дивизије којој је тада пао у дио најтежи задатак: да буде заштитница Главне оперативне групе, да штити Централну болницу и изврши пробој

и мјесто је окупљања и саборовања житеља свих генерација. А они најмлађи, ђаци прваци, учећи своје прве стихове посвећене епском команданту, чувају његово име и дјело од заборава: „Од крајине до мора, зна га земља сва / свуд се славом прочуо командант Сава./ Што то хучи Сутјеска, крв плива по њој / дивизија Савина, бије тешки бој./”

Сава Ковачевић је проглашен народним херојем, 6. јула 1943. године, мање од мјесец дана након смрти. У „Билтену Врховног штаба” бр 29–31 пише: „На основу рјешења Врховног штаба даје се назив народног хероја другу Сави Ковачевићу, команданту III ударне дивизије, који је погинуо јуначком смрћу јуна мјесеца 1943. године, код Врбнице јуришајући на челу својих бораца на непријатељске бункере при пробијању непријатељског обруча. Слава великом црногорском јунаку другу Сави Ковачевићу!”

Више од седам деценија потомци црногорских исељеника у Савином Селу у Војводини чувају и његују сјећање на свој славни завичај. Биста легендарног јунака Саве Ковачевића, по којем се зове њихово село, краси центар насеља